

บทที่ 4

การใช้ประโยชน์ของพืชวงศ์ขิงในอุทยานแห่งชาติภูแลนคา

4.1 บทนำ

พืชวงศ์ขิงเป็นพืชสมุนไพรที่มีอายุหลายปี ทุกส่วนของพืชมีกลิ่นหอม เพราะมีน้ำมันหอมระเหยอยู่ทุกส่วนโดยเฉพาะส่วนเหง้า มีการนำพืชวงศ์ขิงบางชนิดมาประกอบอาหาร ใช้เป็นเครื่องเทศตกแต่งกลิ่นรสของอาหารและเครื่องดื่ม บางชนิดเป็นไม้ดอกไม้ประดับสามารถพัฒนาเป็นพืชเศรษฐกิจได้ และที่สำคัญเป็นพืชสมุนไพรที่สืบทอดกันมาตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันซึ่งนับว่าเป็นภูมิปัญญาชาวบ้านของคนไทย พืชวงศ์ขิงที่ใช้เป็นอาหาร เช่น กระเจียวขาว (*Curcuma singularis* Gagnep.) กระเจียวแดง (*C. angustifolia* Roxb.) (สุรพล แสนสุข และคณะ, 2556) โดยนำช่อดอกมาต้มหรือลวกจิ้มกับน้ำพริก ใช้เป็นเครื่องเทศแต่งกลิ่นรสของอาหารและเครื่องดื่ม เช่น เปราะหอม (*Kaempferia galanga* L.) นำมาประกอบอาหารคาวเพราะใบและเหง้ามีกลิ่นหอมช่วยดับกลิ่นคาว (อุไร จิรมงคลการ, 2543) ใช้เป็นพืชสมุนไพร เช่น เหง้าของข่า (*Alpinia galanga* (L.) Willd.) ช่วยขับลมและเป็นยาระบาย เหง้าของข่าน้ำ (*A. nigra* (Gaertn.) Burt.) และข่าคม (*A. zerumbet* (Pers.) B.L. Burt. & R.M. Sm.) ใช้เป็นยาชูกำลัง ขมิ้น (*C. longa* L.) ช่วยแก้อาการคันตามผิวหนัง เปราะหอม (*K. galanga* L.) ช่วยขับพิษในร่างกาย (วงศ์สถิต ฉั่วกุล และอำพล บุญเปล่ง, 2546) ปลูกเป็นไม้ดอกไม้ประดับ เช่น ดาหลา (*Etlingera elatior* (Jack) R.M. Smith) ปทุมมา (*Curcuma alismatifolia* Gagnep.) มหาหงส์ (*Hedychium coronarium* J. Koenig) เป็นต้น

4.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

วงศ์สถิต ฉั่วกุล และอำพล บุญเปล่ง (2546) ศึกษาสมุนไพรพื้นบ้านวงศ์ขิง โดยสำรวจสมุนไพรพื้นบ้านจาก 22 จังหวัดของประเทศไทย ได้แก่ น่าน เชียงใหม่ ลำปาง สุโขทัย เพชรบูรณ์ ชัยภูมิ มหาสารคาม อุบลราชธานี ศรีสะเกษ ยโสธร สุรินทร์ บุรีรัมย์ สระบุรี จันทบุรี กาญจนบุรี เพชรบุรี สุราษฎร์ธานี นครศรีธรรมราช พัทลุง ตรัง กระบี่ และปัตตานี สัมภาษณ์หมอยาพื้นบ้านรวบรวมพืชสมุนไพรของพืชวงศ์ขิงได้ 11 สกุล และ 58 ชนิด พบว่า *Alpinia mutica* Roxb., *A. nigra* (Gaertn.) Burt., *A. oxymitra* K. Schum., *A. zerumbet* (Pers.) B.L. Burt. & R.M. Sm., *Boesenbergia longiflora* (Wall.) Kuntze, *Curcuma* cf. *oligantha* Trimen, *C. sessilis* Gage, *Etlingera elatior* (Jack) R.M. Sm., *Hedychium coronarium* J. Koenig, *Zingiber chrysostachys* Ridl., *Z. spectabile* Griff., *Z. zerumbet* (L.) Roscoe ex Sm. ใช้เป็นยาชูกำลัง *Alpinia galanga* (L.) Willd., *Amomum testaceum* Ridl., *A. uliginosum* J. Koenig, *A. villosum* Lour., *Boesenbergia xiphostachya* (Gagnep.) Loes., *B. rotunda* (L.) Mansf., *Etlingera littoralis* (J. Koenig) Giseke, *Zingiber niveum* Mood & Theilade ช่วยขับลมเป็นยาระบายแก้ท้องอืด

วงศ์สฤติ ฉั่วกุล และอำพล บุญเปล่ง (2547) ศึกษาสมุนไพรพื้นบ้านจังหวัดอุบลราชธานี สรรพสมุนไพรพื้นบ้านในจังหวัดอุบลราชธานี โดยสัมภาษณ์หมอพื้นบ้านเกี่ยวกับชื่อพื้นเมือง ส่วนที่ใช้ทำยา สรรพคุณและวิธีการใช้ พบพืชสมุนไพรทั้งหมด 42 วงศ์ 99 ชนิด มีพืชวงศ์ขิง 12 ชนิด ที่เป็นพืชสมุนไพร ซึ่งชนิดที่ช่วยแก้โรคหอบหืด ได้แก่ *Alpinia conchigera* Griff., *Curcuma sparganifolia* Gagnep. และ *Globba geoffrayi* Gagnep. ชนิดที่ช่วยแก้ท้องอืดและเป็นยาระบาย ได้แก่ *Boesenbergia* sp. และ *Zingiber niveum* Mood & Theilade ชนิดที่เป็นยาชูกำลังและบำรุงร่างกาย ได้แก่ *Curcuma* sp., *Zingiber* sp. และ *Zingiber* sp. ชนิดที่ใช้ห้ามเลือด ได้แก่ *Gagnepainia thoreliana* (Baill.) K.Schum. ชนิดที่แก้หูดอักเสบ หนองน้ำนก ได้แก่ *Globba candida* Gagnep. ชนิดที่แก้อาการตกขาว ได้แก่ *Kaempferia filifolia* K.Larsen ชนิดที่ใช้ทาเมื่อถูกแมลงสัตว์กัดต่อย ได้แก่ *Kaempferia larsenii* Sirirugsa

ชูศรี ไตรสนธิ และปริทรรศน์ ไตรสนธิ (2552) ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านในประเทศไทย ในอำเภอขุนยวม จังหวัดแม่ฮ่องสอน พบพืชวงศ์ขิงที่มีการนำมาใช้ประโยชน์โดยนำมารับประทานเป็นอาหาร เช่น ดอกอ่อนของ *Alpinia blepharocalyx* K.Schum., *A. malaccensis* (Burm.f.) Roscoe แก่นในต้นของ *Zingiber kerrii* Craib และเหง้าอ่อนของ *Z. zerumbet* (L.) Roscoe ex Sm. ใช้เป็นผักต้มจิ้มน้ำพริก ชนิดที่ใช้เป็นพืชสมุนไพร ได้แก่ *A. malaccensis* (Burm.f.) Roscoe ใช้เหง้าแก้ต้มน้ำดื่มแก้ไอ แต่ห้ามใช้ในหญิงมีครรภ์เพราะจะทำให้แท้งลูกได้ *Curcuma longa* L. เหง้าสดแก้ท้องร่วง *Z. ottensii* Valetton เหง้าสดแก้อาการปวดท้อง และต้มน้ำดื่มสำหรับสตรีหลังคลอดบุตร นอกจากนี้ยังใช้ด้านพิธีกรรมและความเชื่อ เช่น *Kaempferia rotunda* L. ปลูตามบ้านเรือนเพื่อความเป็นสิริมงคล

ขวัญฤทัย คำผาเชื้อ และคณะ (2553) ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวกะเหรี่ยง ในตำบลบ้านจันทร์และแจ่มหลวง อำเภอแม่แจ่ม จังหวัดเชียงใหม่ พบพืชวงศ์ขิงที่นำมาใช้ประโยชน์ ได้แก่ *Alpinia malaccensis* (Burm.f.) Roscoe, *Amomum dealbatum* Roxb., *Curcuma sessilis* Gage, *Zingiber rubens* Roxb., *Z. zerumbet* (L.) Roscoe ex Sm., ซ่อดอกอ่อนและหน่ออ่อนใช้รับประทานเป็นอาหาร

ปรัชญา ศรีสง่า และคณะ (2554) ศึกษาพฤกษศาสตร์พื้นบ้านของชาวอาข่า ในหมู่บ้านห้วยหยวกป่าโซ อำเภอแม่ฟ้าหลวง และหมู่บ้านใหม่พัฒนา อำเภอแม่สรวย จังหวัดเชียงราย พบพืชวงศ์ขิงที่นำมาใช้ประโยชน์ ได้แก่ *Alpinia galanga* (L.) Willd. เหง้าใช้ใส่ต้มขมหรือต้มปลา *A. malaccensis* (Burm.f.) Roscoe เหง้าต้มน้ำดื่มรักษาวิงโรค และผลสุกกินเมลิ็ดข้างใน *Curcuma longa* L. เหง้าใช้ปรุงอาหาร *Hedychium coronarium* J.Koenig ใช้ต้มน้ำดื่มรักษาวิงโรค *Kaempferia galanga* L. ใช้เหง้าบดพอกแผลมีดบาด *K. parviflora* Wall. ex Baker ใช้เหง้าต้มน้ำดื่มรักษาอัมพฤกษ์ *Zingiber officinale* Roscoe ใช้เหง้าบดประคบแผลที่เกิดจากหนาม และต้มน้ำดื่มแก้ไอ

สุรพล แสนสุข และคณะ (2556) ศึกษาการใช้ประโยชน์ของพืชวงศ์ขิงในอุทยานประวัติศาสตร์ภูพระบาท จังหวัดอุดรธานี พบพืชวงศ์ขิงที่นำมาใช้ประโยชน์ ได้แก่ *Alpinia galanga* (L.) Willd., *A. siamensis* K.Schum., *Boesenbergia baimaii* Saensouk & K.Larsen, *B. rotunda* (L.) Mansf. และ *Boesenbergia* sp. นำเหง้าและลำต้นอ่อนของมารับประทานเป็นอาหาร *A. galanga* (L.) Willd., *A. siamensis* K.Schum., *Curcuma angustifolia* Roxb.,

C. parviflora Wall., *C. singularis* Gagnep., *C. thorelii* Gagnep. และ *Zingiber rubens* Roxb. นำช่อดอกอ่อนมารับประทานเป็นอาหาร *Kaempferia angustifolia* Roscoe และ *K. galanga* L. นำใบอ่อนมารับประทานเป็นอาหาร

Sirirugsa (1999) ศึกษาการใช้ประโยชน์ของพืชวงศ์ขิงในประเทศไทย พบว่า *Alpinia conchigera* Griff. เหง้าช่วยควบคุมเลือดออกในมดลูก รักษาโรคหลอดลมอักเสบ ปวดศีรษะ ใช้เป็นยาภายนอกรักษาโรคไขข้อและโรคข้ออักเสบ *A. galanga* (L.) Willd. เหง้าใช้ขับลม และรักษาโรคมะเร็งในกระเพาะอาหาร เป็นยาแก้โรคอาหารเป็นพิษ เหง้าสดใช้เป็นเครื่องเทศสำหรับปรุงรสอาหาร *Curcuma longa* L. ผงขมิ้นชันใช้เป็นสีย้อมของเครื่องสำอาง ใช้เป็นสีย้อมอาหาร เหง้าสดหรือแห้งใช้เป็นเครื่องเทศ ใช้เป็นยาระบาย แก้โรคไขข้อ บรรเทาอาการไอและจะใช้ในการรักษาวัณโรค *C. parviflora* Wall. ช่อดอกใช้เป็นอาหารและปลูกเป็นไม้ประดับ *C. zanthorrhiza* Roxb. รักษาโรคกระเพาะอาหาร โรคบิด ริดสีดวงทวาร *C. zedoaria* (Christm.) Roscoe เหง้าอ่อนนำมาประกอบอาหาร เหง้าแก้ใช้รักษาอาการท้องอืด ขับลม นอกจากนี้ยังใช้เป็นกลิ่นน้ำหอม *Etlingera elatior* (Jack) R.M.Sm. ดอกใช้เป็นอาหารและเป็นไม้ประดับ *E. maingayi* (Baker) R.M.Sm. ดอกใช้เป็นอาหาร *Globba winitii* C.H.Wright ใช้เป็นไม้ดอกไม้ประดับ *Hedychium coronarium* J.Koenig เหง้าช่วยขับลม ดอกใช้รับประทานเป็นผักและใช้เป็นกลิ่นน้ำหอม *Kaempferia galanga* L. หัวและเหง้าใช้เป็นยาสำหรับอาการปวดฟัน กำจัดรังแคบนหัว รักษาโรคกระเพาะและช่วยขับลม *K. rotunda* L. หัวใช้รักษาโรคกระเพาะอาหาร เหง้าใช้ในการรักษาอาการปวดท้องและใช้เป็นเครื่องสำอาง ใบใช้เป็นโลชั่นบำรุงผิว *Zingiber ottensii* Valetton เหง้าใช้เป็นยาแก้ลมประสาท และใช้ในการรักษาโรคปวดเอว *Z. purpureum* Roscoe เหง้าใช้รักษาไข้และความผิดปกติของลำไส้ *Z. zerumbet* (L.) Roscoe ex Sm. เหง้าใช้บรรเทาอาการปวดท้องและใช้เป็นยาชูกำลัง ดอกตูมจะกินเป็นผักต้ม

Kurian (2012) ศึกษาพืชสมุนไพรในประเทศอินเดีย ไทย และเวียดนาม พบว่า *A. galanga* (L.) Willd. ในอินเดียใช้บรรเทาอาการหอบหืด รักษาหลอดลมอักเสบ แก้ไอ ลดอาการปวดหัวต่อต้านการติดเชื้อที่เหงือก ในประเทศไทยพบว่าช่วยขับลม รักษาอาการอาหารไม่ย่อย รักษาโรคผิวหนังและแผลพุพอง รักษาอาการท้องอืด ส่วนในเวียดนาม ช่วยต้านเชื้อแบคทีเรีย รักษาอาการอาหารไม่ย่อย แก้ท้องอืด ท้องเสีย อาเจียน อาการปวดฟัน และช่วยบรรเทาโรคไขมาลาเรีย

4.3 วิธีดำเนินการวิจัย

4.3.1 วัสดุอุปกรณ์

4.3.1.1 แบบสอบถาม (Questionnaire)

4.3.1.2 สมุด (Book)

4.3.1.3 ปากกา (Pen)

4.3.1.4 ดินสอ (Pencil)

4.3.2 วิธีการศึกษา

ทำแบบสอบถามและสัมภาษณ์คุณสุรวัจน์ ทองนาค และคุณมณีนุศศักดิ์ แสงรัตน์ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแล่นคา และชาวบ้านที่อาศัยอยู่ใกล้อุทยานฯ เกี่ยวกับชื่อพื้นเมือง และการใช้

ประโยชน์ของพืชวงศ์ขิงในพื้นที่ ข้อมูลที่ได้นำมาเปรียบเทียบกับเอกสารจากงานวิจัยที่ทำการศึกษามาก่อน

4.4 ผลการวิจัย

จากสำรวจพืชวงศ์ขิงและสัมภาษณ์คุณสุรวัจ ทองนาค และคุณมณีนัฐศักดิ์ แสงรัตน์ เจ้าหน้าที่อุทยานแห่งชาติภูแล่นคาเกี่ยวกับชื่อพื้นเมืองและการใช้ประโยชน์ของพืชวงศ์ขิงในอุทยานฯ พบพืชวงศ์ขิง 14 ชนิด (ตาราง 4.1) นิยมนำมารับประทานเป็นอาหาร เป็นไม้ประดับ และใช้ในเรื่องของความเชื่อ โดยนำส่วนต่างๆ ได้แก่ ส่วนของเหง้าใน *Alpinia galanga* (L.) Willd. นำเหง้าไปต้มรับประทานกับน้ำพริก *Boesenbergia rotunda* (L.) Mansf. นำเหง้าไปทำน้ำยาขมจีน และ *Kaempferia* sp. เหง้าสดใช้รับประทานกับน้ำพริก ส่วนของลำต้นอ่อนใน *A. galanga* (L.) Willd. และ *B. rotunda* (L.) Mansf. นำมาลวกรับประทานกับน้ำพริก ส่วนของใบอ่อนใน *A. galanga* (L.) Willd. ใช้ใบอ่อนสดรับประทานกับน้ำพริก *Kaempferia* sp. และ *K. marginata* Carey ex Roscoe ใช้ใบอ่อนสดหรือลวกรับประทานกับน้ำพริก และใช้ใบทำเป็นห่อหมก เช่น หมกหน่อไม้ หมกปลา หมกเห็ด เป็นต้น ส่วนของช่อดอกอ่อนใน *A. galanga* (L.) Willd., *A. zerumbet* (Pers.) B.L.Burtt & R.M.Sm., *Curcuma angustifolia* Roxb., *C. parviflora* Wall., *C. singularis* Gagnep. และ *Zingiber zerumbet* (L.) Roscoe ex Sm. นำช่อดอกมาต้มหรือลวกรับประทานกับน้ำพริก ส่วนชนิดที่ใช้เป็นไม้ประดับ ได้แก่ *Curcuma alismatifolia* Gagnep., *C. harmandii* Gagnep., *C. parviflora* Wall., *Globba schomburgkii* Hook.f., *Globba* sp. และ *K. rotunda* L. นอกจากนี้ยังใช้ในเรื่องของความเชื่อ โดยปลูกต้น *K. rotunda* L. ไว้ในบ้านเพื่อปกป้องคุ้มครองคนในบ้านให้ปราศจากสิ่งชั่วร้าย

พืชวงศ์ขิงส่วนมากออกดอกในช่วงฤดูฝน แต่มีบางชนิดออกดอกฤดูแล้งก่อนเข้าฤดูฝน การออกดอกของพืชวงศ์ขิงพบว่าชนิดที่ออกดอกเดือนมีนาคม ได้แก่ *Alpinia galanga* (L.) Willd., *A. zerumbet* (Pers.) B.L.Burtt & R.M.Sm., *C. angustifolia* Roxb., *C. singularis* Gagnep. และ *K. rotunda* L. ชนิดที่ออกดอกเดือนพฤษภาคม ได้แก่ *C. singularis* Gagnep. และ *K. marginata* Carey ex Roscoe ชนิดที่ออกดอกเดือนกรกฎาคม ได้แก่ *B. rotunda* (L.) Mansf., *C. alismatifolia* Gagnep., *C. parviflora* Wall., *Globba* sp. และ *Z. zerumbet* (L.) Roscoe ex Sm. ชนิดที่ออกดอกช่วงเดือนกันยายนถึงตุลาคม ได้แก่ *C. harmandii* Gagnep. และ *G. schomburgkii* Hook.f. (ตาราง 4.1) จากการศึกษาครั้งนี้พบว่าพืชที่ออกดอกเดือนกรกฎาคมมีการใช้ประโยชน์มากที่สุด และเดือนมีนาคมมีการใช้ประโยชน์ค่อนข้างมากโดยเฉพาะกระเจียวขาว (*C. singularis* Gagnep.) และกระเจียวแดง (*C. angustifolia* Roxb.)

ตาราง 4.1 ชื่อวิทยาศาสตร์ ชื่อพื้นเมือง ช่วงเวลาการออกดอก และการใช้ประโยชน์ของพืชวงศ์ขิง
ในอุทยานแห่งชาติภูแลนคา

ชื่อวิทยาศาสตร์	ชื่อพื้นเมือง	ช่วงเวลาออกดอก	การใช้ประโยชน์ในพื้นที่
1. <i>Alpinia galanga</i> (L.) Willd.	ข่าป่า	มี.ค.	ใบอ่อน ดอกอ่อน ลำต้นเทียมอ่อน และเหง้าอ่อนรับประทานเป็นอาหาร
2. <i>A. zerumbet</i> (Pers.) B.L.Burtt & R.M.Sm.	ข่าคม	มี.ค.	ช่อดอกอ่อนใช้เป็นอาหาร
3. <i>Boesenbergia rotunda</i> (L.) Mansf.	กระชาย	ก.ค.	เหง้าและลำต้นอ่อนรับประทานเป็นอาหาร
4. <i>Curcuma alismatifolia</i> Gagnep.	ปทุมมา	ก.ค.	ไม้ประดับ
5. <i>C. angustifolia</i> Roxb.	กระเจียวแดง	มี.ค.	ช่อดอกอ่อนรับประทานเป็นอาหาร
6. <i>C. harmandii</i> Gagnep.	ข้อมรกต	ก.ย. - ต.ค.	ไม้ประดับ
7. <i>C. parviflora</i> Wall.	กระเจียวขาว บัวสวรรค์	ก.ค.	ช่อดอกอ่อนรับประทานเป็นอาหาร และเป็นไม้ประดับ
8. <i>C. singularis</i> Gagnep.	กระเจียวขาว	มี.ค. - พ.ค.	ช่อดอกรับประทานเป็นอาหาร
9. <i>Globba schomburgkii</i> Hook.f.	กะทือ	ก.ย. - ต.ค.	ช่อดอกใช้เป็นไม้ประดับ
10. <i>Globba</i> sp.	กะทือ	ก.ค.	ช่อดอกใช้เป็นไม้ประดับ
12. <i>Kaempferia marginata</i> Carey ex Roscoe	ตูปหมูป	พ.ค.	ใบอ่อนรับประทานเป็นอาหาร
13. <i>K. rotunda</i> L.	ว่าน หาวนอน	มี.ค.	เป็นไม้ประดับ
11. <i>Kaempferia</i> sp.	ตูปหมูป	-	ใบอ่อนและเหง้าอ่อนรับประทานเป็นอาหาร
14. <i>Zingiber zerumbet</i> (L.) Roscoe ex Sm.	ขิงป่า กะทือ อีทือ	ก.ค.	ช่อดอกอ่อนรับประทานเป็นอาหาร

4.5 อภิปรายผล

จากการศึกษาการใช้ประโยชน์ของพืชวงศ์ขิงในอุทยานแห่งชาติภูแลนคา โดยการสัมภาษณ์ คุณสุรวัจ ทองนาค และคุณมณัฐศักดิ์ แสงรัตน์ เจ้าหน้าที่อุทยานฯ พบว่าจาก 16 ชนิด มีเพียง 14 ชนิด ที่คนในพื้นที่นำมาใช้ประโยชน์ โดยส่วนใหญ่นำมารับประทานเป็นอาหาร เช่น นำช่อดอกอ่อนของ *Alpinia galanga* (L.) Willd. มาต้มหรือลวกรับประทานกับน้ำพริก ใบอ่อนของ *Kaempferia* sp. และ *K. marginata* Carey ex Roscoe นำลวกรับประทานกับน้ำพริก สอดคล้องกับการศึกษาของ สุรพล แสนสุข และคณะ (2556) ช่อดอกอ่อนของ *Curcuma angustifolia* Roxb., *C. singularis* Gagnep. และ *Zingiber zerumbet* (L.) Roscoe ex Sm. นำมาต้มหรือลวกรับประทานกับน้ำพริก สอดคล้องกับการศึกษาของขวัญฤทัย คำผาเอื้อ และคณะ (2553) ช่อดอกอ่อนใช้รับประทานเป็นผัก และนำมาต้มรับประทานเป็นเครื่องจิ้มต่างๆ และพบ 1 ชนิด ใช้เป็นทั้งอาหารและไม้ประดับ คือช่อดอก *C. parviflora* Wall. สอดคล้องกับรายงานของ Sirirugsa (1998) และมี 5 ชนิดใช้เป็นไม้ดอกไม้ประดับ ได้แก่ *Curcuma alismatifolia* Gagnep. หรือชื่อ “สยามทิวลิป” และมีการปรับปรุงพันธุ์เพื่อการส่งออกในต่างประเทศ นอกจากนี้ยังมี *C. harmandii* Gagnep., *C. parviflora* Wall., *Globba schomburgkii* Hook.f., *Globba* sp. และ *Kaempferia rotunda* L. ตามรายงานของชูศรี ไตรสนธิ และคณะ (2552) รายงานว่า *K. rotunda* L. เป็นพืชที่ปลูกเพื่อให้โชคลาภ และเป็นสิริมงคล นอกจากนี้ยังพบการใช้ประโยชน์ด้านสมุนไพรจากพื้นที่อื่น เมื่อศึกษาเอกสารอ้างอิงมีรายงานของ Sirirugsa (1999) รายงานว่า *A. galanga* (L.) Willd. เหง้าใช้ขับลม และรักษาโรคมะเร็งในกระเพาะอาหาร และใช้เป็นยารักษาโรคอาหารเป็นพิษ *K. galanga* L. หัวและเหง้าใช้เป็นยาสำหรับอาการปวดฟัน กำจัดรังแคบนศีรษะ รักษาโรคกระเพาะและช่วยขับลม *K. rotunda* L. หัวใช้รักษาโรคกระเพาะอาหาร เหง้าใช้ในการรักษาอาการปวดท้องและใช้เป็นเครื่องสำอาง และใบใช้เป็นโลชั่นบำรุงผิว สำหรับ *Zingiber zerumbet* (L.) Roscoe ex Sm. เหง้าใช้บรรเทาอาการปวดท้องและใช้เป็นยาชูกำลัง จากรายงานของ วงศ์สถิต ฉั่วกุล และอำพล บุญเปล่ง (2546) รายงานว่า *Alpinia galanga* (L.) Willd., *Amomum villosum* Lour., *Boesenbergia rotunda* (L.) Mansf. ช่วยขับลมและเป็นยาระบายแก้ท้องอืด *Alpinia zerumbet* (Pers.) B.L.Burt & R.M.Sm. และ *Z. zerumbet* (L.) Roscoe ex Sm. ใช้เป็นยาชูกำลัง *K. marginata* Carey ex Roscoe ช่วยรักษาอาการบวม ปริษญา ศรีสง่า และคณะ (2554) รายงานว่า *K. galanga* L. ใช้เหง้าบดพอกแผลมีดบาด *K. parviflora* Wall. ex Baker ต้มดื่มรักษาอัมพฤกษ์และวัณโรค Kurian (2012) รายงานว่า *A. galanga* (L.) Willd. ในประเทศไทยนำมารักษาอาการอาหารไม่ย่อย ขับลม รักษาโรคผิวหนังกลากเกลื้อน ประเทศเวียดนามนำมาใช้รักษาอาการจุกเสียด อาหารไม่ย่อย ขับลม และอาการปวดฟัน ประเทศอินเดียนำมาใช้รักษาโรคหอบหืด หลอดลมอักเสบ ปวดหัว อาการไอ และเป็นไข้